

== Velja po pošti: ==
Za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta " " " 13.—
za četrt leta " " " 6.50
za en mesec " " " 2.20
za Nemčijo oplojetno " 28.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:
Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " " 12.—
za četrt leta " " " 6.—
za en mesec " " " 2.—
V spravi prejemov mesečno K 1.90

SLOVENEK

== Inzerati: ==
Enostolpna pettivrsta (72 mm):
na enkrat po 15 v
na dvakrat " 13 "
na trikrat " 10 "
na večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:
enostolpna pettivrsta (72 mm)
30 vinarjev.

== Izhaja: ==
vsak dan, izvenoma nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. ==

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. Za
Avstr. poštne hran. račun št. 24.797. Ograke poštne
hran. račun št. 26.511. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 4 strani.

Pamet!

Trst, 25. t. m.

Politika, ki jo zasleduje v narodnem oziru vodstvo tržaških Slovencev, je splošno modra, previdna in smoterna. Temu je pripisovati, da tržaško Slovenstvo na gospodarskem in kulturnem polju napreduje in ima na avstrijskem jugu važno besedo.

Zadnje čase pa se je pojavila v Trstu struja, ki je narodne tradicije primorskega slovenstva zavrgla in jo hoče zaviti v smer, ki more našim narodnim interesom le škodovati. Del na Dunaju in v Pragi vzgojene mladine je zavrgel ideal nam v narodnem oziru tako potrebne sloge in hoče naš narodni program postaviti na radikalno svobodomiselno stališče. Tudi socialne težnje te naše inteligence ne odgovarjajo dejanskim potrebam in strukturi tržaškega slovenskega prebivalstva. Mandičevci so se postavili na stališče najostrejšega razrednega boja in tako zasejali seme razdora med nami. Tako zvano »jutrovstvo« pa velik del našega ljudstva popljuje in ga napravlja dostopnega za demagoške fraze.

Kar pa je za tržaško slovenstvo najbolj kvarno in pogubno, to je ljubimkanje narodnodelavske struje z revolucijo in protiaustrijskim duhom. V tem oziru je bil shod, ki ga je N. D. O. 24. t. m. v Trstu priredila zoper draginjo, pač višek. Dr. Josip Mandić je hujskal zoper »agrarne izkoriščevalce«, pretil z »grozotami revolucije«, oznanjal vladi »boj lo skrajnosti«, to se pravi s pomočjo ulice, kakor je jasno sledilo iz vse tendence in konteksta njegovega govora, in last not least se je zopet zagnal v aneksijo Bosne, češ da je pomenjala »kršitev berolinske pogodbe iz militarnističnih ozirov«.

V sedanjih draginjski krizi hujskati zoper agrarce, je naravnost zločinsko. Če gre težnja g. dr. Josipa Mandića za tem, da se z neomejenim uvozom mesa in živil sploh našemu kmečkemu stanu kakor na Angleškem zadrzne vrat in kmečko produkcijo uniči, ne vemo, kakšno korist bo imel od tega slovenski narod, ki kljub pisanju naših najnovejših socialistov po večini sestoji iz kmetov - producentov. Pa tudi našemu delavskemu proletariatu se na ta način ne bo pomagalo, če se kmeta poproletari in pomnože vrste ljudi, usuznjenih kapitalizmu. Sicer pa tržaški Slovenci štejejo tudi precej kmetov - producentov

v svojih vrstah in dvomimo, da bi dr. Mandičeve fraze imele ugoden vpliv nanje. Če hoče politika primorskih Slovencev ostati zvesta svojim dosedanjim načelom, mora gledati na to, da ohrani tistega kmeta, kolikor ga je še v okolici in v ozadju Trsta proti Istri, mu preskrbeti ceno in dobro krmo, znižane železniške tarife, skušati povzdigniti živino-rejo in izboljšati pašništvo, regulirati hudournike po Bregu, v mestu pa naj si Slovenci pridobijo še toliko vpliva, da se bo poskrbelo za dobro aprovizacijo in za to, da se producent in konsument tako organizirata, da izločita prekupštvo.

Groziti z revolucijo in se v monarhijo zaletavati pa je skrajno bedasto. Tržaški Slovenci dobro vedo, kaj imajo primorski Italijani od tega, da so vladi zmirej grozili z vstajo in podobnimi rečmi. Trst je na Avstrijo tako navezan kakor nobeno drugo mesto monarhije. Brez Avstrije postane Trst v par sto letih zopet smrdljiva solna mlakuža ali pa pride pod Laha. Če bodo potem delavci kaj bolj po ceni živeli, to pa je drugo vprašanje. Naš delavec je kaj boljšega navajen kakor Lah, ki svojo polento opleta. Če pa se revolte ne posrečijo — in to je najverjetnejša možnost — pa bo zopet proletarec posledice na sebi čutil. Noben Simon cirenejski mu ne bo pomagal križa nositi. Lah si so si s svojo protiaustrijsko gonjo tako škodovali, da so danes najmenj vpoštevani faktor v državi, ali naj bodo Slovenci tako brezumni, da se po njih vržejo? Ali se gospodje narodnosocialni demagogi res nič ne zavedajo, kaj pomeni tako revolucioniranje mase zlasti v sedanjem trenutku, ko gremo v zunanji politiki nasproti dogodkom najdalekosežnejše važnosti?

Najbolj čudno pa se nam zdi, da glasilo tržaških vodivnih političnih krogov caplja za demagogi in v takih trenutkih toli potrebno pamet skriva pod mernik, namesto da bi si nemeneč se za te poceni-fraze ohranila trezno in pravično sodbo. Dočim se je »Edinost« do zadnjih časov vedno borila zoper demagogijo socialne demokracije, njen brezplodni revolucionarizem in razredno-bojno stališče, se narodnodelavski organizacija umika in tuli z volkovi. Včeraj je bila celo zaplenjena, piše o »boju, ki bi mogel zabesneti po tržaških ulicah v vsej grozoti« in o množici, ki se je »razšla s trdnim sklepom, da jo bo našel pravi trenutek na pravem mestu!« Kaj pravite na to, gospodje slovenski »buržoazijci«, Rybaři, Gregorini, Gorjupci, Callistri etc. etc.? Če »Edinost« res

misli, kar piše, je krenila na pot, ki je bitnim interesom primorskega slovenstva pogubna, če pa piše tako le iz strahu pred demagogi N. D. O., je to takega lista skrajno nevredna strahopetnost, ki se bo maščevala. Diximus.

Tržačan starega kova.

Pred italijansko-turško vojsko.

Italija dela hitro. Odposlala je brodovje pred Tripolis, da se ščitijo ogroženi italijanski podaniki v Tripolisu. Pripravljenih imajo že 20 do 30 tisoč mož, da zasedejo Tripolis. Nadalje je odplulo drugo italijansko brodovje v Egejsko morje, da blokira Malo Azijo in prepreči odpošiljanje turških torpedov v Sredozemsko morje. Italija je torej pripravljena, da udari in udarila bo, ker hoče in zdaj že mora zasesti Tripolis. Turčija ima nasproti Italiji težavno stališče. Vojno brodovje se ne more meriti z italijanskim. V Tripolisu ne more odpošiljati pomoči svojim četam. Vojakov ima Turčija v Tripolisu do 10.000, in sicer jih je 5000 v mestu Tripolis, v Benghariju 4000, drugod so pa manjše posadke. Tripoličanska milica pa šteje 50.000 mož, tako da računa Turčija s 60.000 vojaki v Tripolisu proti Italijanom. Mesto Tripolis je utrjeno z 8 m visokim zidom in z bastijoni, a utrdbe so zastarele. Trajalo bo v slučaju turškega odpora meseca, predno zasede Italija popolnoma Tripolis.

Italijansko tripoličansko brodovje.

Italijansko brodovje, ki je odplulo proti Tripolisu iz Sirakuze, obstoja iz dveh divizij oklopnih. Prva divizija ima štiri moderne oklopne križarice: »Roma«, »Napoli«, »Amalfi« in »Pisa«, druga divizija pa obsega nekoliko starejše oklopne križarice »Garibaldi«, »Ferruccio« in »Varese«. Brodovje spremljata dva oddelka torpedovk in rušilcev. Danes odplovejo v sicilijskih pristaniščih koncentrirane italijanske vojne ladje. Tudi v Carigradu stalno vsidrana italijanska vojna ladja »Galileo« se pridruži tripoličanskemu brodovju.

Stroga cenzura v Italiji.

Italijanska vlada je uvedla najstrožjo cenzuro depeš. Več dopisnikom italijanskih listov je celo prepovedan telefoničen razgovor s svojimi listi.

Trozveza in tripoličansko vprašanje.

Berolinski »Börsenkurier« dementira poročilo, da bi bila Nemčija in Avstro-Ogrska nasvetovala v Rimu zmernost, v Carigradu pa odjenljivost. Nemčija se noče vmešavati v to zadevo.

Odpoklicanje nemških in angleških častnikov iz turške armade.

Nemška vlada je v turški armadi služočim nemškim častnikom ukazala, da se morebitne vojske med Turki in Italijani ne smejo udeležiti. Tudi Angleška je izdala svojim častnikom sličen ukaz.

Bojaželjnost Turčije.

Visoki aktivni turški uradnik je izjavil: Izključeno je, da bi Italijani vdrli kakor roparji v Tripolis. Izročili nam bodo marveč noto, v kateri bodo fiksirali svoje želje in zahtevali odgovor v najkrajšem času. Italijanske zahteve so nam bistveno znane in so sestavljene sporazumno z Nemčijo in Francosko. Obsegajo kompenzacije radi Maroka. Če se bomo mogli upirati je odvisno od priprav tripoličanskega vojnega urada. Če bo le mogoče, se bomo branili. Tripoličansko vprašanje bo vplivalo na naše stališče nasproti trozvezi. Vladi se bo očitalo, da bi nas Angleška bolj branila proti italijanskim aspiracijam.

Italija se pritožila pri Turčiji.

Vojne priprave v Italiji.

Italijanski zrakoplovi se zberejo v Syrakuzi. V Tripolis odpošljejo 8 polkov.

Turčija se pritožuje proti Italiji.

Turška vlada se je pri vseh evropskih vladah pritožila zaradi italijanskega nastopa v Tripolisu. Odgovora še ni. Namestnik italijanskega poslanika v Carigradu, Martino, je vročil turški vladi noto, v kateri se pritožuje, češ, da nastopa tripoličansko prebivalstvo sovražno proti Italijanom. Iz Tripolisa se pa poroča, da je prebivalstvo popolnoma mirno.

Resen položaj.

Berolinski merodajni politični krogi izjavljajo, da poročila o izkrcanju italijanskih vojakov v Tripolis še niso potrjena in da so diplomatske zveze med Turčijo in Italijo še normalne. Radi obširnih italijanskih vojaških priprav je pa položaj silno resen. Ker bi se vojni zapletljaj težko omejil zgolj na Turčijo in Italijo, hoče evropska diplomacija vse storiti, da se tripoličansko vprašanje reši na miren način.

Priprave Turčije.

»Lokalanzeiger« poroča iz Carigrada: Ves prvi armadni zbor je dobil ukaz, da naj bodo pripravljeni vojaki, da odrinejo v torek. V soboto zvečer se je poročalo, da so Italijani izkrcali vojake v Tripolisu. Sultana je veliki vezir

LISTEK.

Izpod Kuma.

(Dr. Leopold Léonard.)
(Dalje.)

Seveda nazadnje ni prišlo do tega, da bi odposlal svoj dopis. Povedal sem to stvar samo radi tega, ker sem od tega kolofontarja dobil prvi bodec do pisateljovtja.

Sedaj preidem k našim navadnim in najbolj domačim in stalnim gostom. Tudi berači in potepuhi se specializirajo po strokah in vrstah. Vsak ne hodi okrog ob istih prilikah, ampak si izbere ono stroko, ki njegovi naravi najbolj ugaja.

Jako malo pomnim še Cenko iz Ra de č. Njegova stroka so bili furovži ali koline. Imel je v svojem spominu zaznamovanega vsakega prešiča po Kumljanskem svetu, in vedel je natančno, kedar bodo pri kakšni hiši klali. Ko je bil prešič zaklan in omavžan ter so pričeli delati klobase, prikazal se je nadenkrat v hiši Cenko iz Radeč s svojim velikim košom. Vsedel se je za peč, odmolil svoje obvezne očenaše, z drugim očesom pa gledal, kako se delajo klobase. Ako je bila hiša gostoljubna in

klobas obilo, je ostal v hiši po več dni in ko je odhajal, je bil njegov koš znatno bolj težak. Sicer pa ni bil ravno izbirčen ter je vzel vse, kar je dobil, samo da je bilo od prešiča. Prihajal je tako redno k vsakemu farovžu, da si je bilo težko misliti koline brez Radeškega Cenka. Bil je star, a še močan, toda v svoji zunanosti jako zapuščen. Pojem snage in skrbi za zunanost pri njem sploh ni obstajal. Kadar so ga živalice, katere je nosil s sabo, preveč okrutno nadlegovale, se je slekel kar za plotom pri cesti za vasjo ter se nekoliko obral. Veliko ceremonij mu to ni prizadevalo, ker je nosil samo hlače, ki so bile pa tudi že tako preluknjane, da bi človek lahko dvomil, če se vidi na njem več kože ali hlač. Srajce pa sploh ni nosil nikdar. Na gornjem delu telesa je imel samo neko zaplatano kamižolo na golen telesu. Svojo operacijo je izvršil toraj jako hitro. Sezul je hlače, udrihal ž njimi nekaj časa ob plot, pri tem pa pel kakšno svojih furovžkih pesmi na svinjsko kolino, govoril glasno sam s sabo ali pa zmirjal nadležne uši. Pri tem mu je bilo popolnoma vseeno, kdo ga je gledal in poslušal. Cenko je imel namreč tudi navado, da je vedno govoril glasno sam s sabo in njegove besede so bile vedno krepke in soljene.

Cenko je bil vesel in dovtipen člo-

vek, kateremu radi tega niso ljudje nikdar zamerili njegove prisotnosti in robatosti. Na furovžih je pel razne pesmi, ki so se zdaj že poizgubile. Znal je tudi sam zlagati pesmi. Pripovedoval je tudi razne smešnice in dovtipne zgodbe. Njegov dovtip je odgovarjal njegovi naravi. Bil je robat in neoklesan, krepel in jednat. Sploh je bil Cenko popolnoma pesniška narava in rojen trubadur naših okolic v onih časih, ko je vladalo po njih še pristno naravno življenje in olikanost sveta še ni imela pristopa do njih. Ako bi živel v drugem času in v drugačnih razmerah, bi postal morda umetnik ali pesnik. Tako je pa umrl kedar za plotom ali na stelji, jaz ne vem, kako in kje. Kdo pa tudi vpraša po smrti berača? Enkrat ali dvakrat se ne prikaže ob navadnem času in potem se reče: »Umr! je.«

Ravnokakor nisem mogel nič zvedeti iz njegove preteklosti in na kak način je nastopil beraško pot. Saj pri beraču nikdo po tem ne vpraša, in kadar se umakne s sveta, se nikdo več ne spomni nanj. Nikomur ni bil napoti, pa tudi nikomur potreben. Umr! je in odnesel s sabo svojo poezijo, ki je cvetela na svinjskih kolinah in v jarkih za ploti.

Pobožen ravno ni bil naš Cenko iz Radeč. Lahko bi se celo reklo, da je on bil prvi svobodomislec našega kraja. V

cerkev menda ni hodil. Vsaj ljudje ga niso videli v nji. Molil je, kadar je prišel, samo kolikor je bilo potrebno, ker je že taka navada, da mora berač moliti, kadar pride v hišo. Mislil je pa med molitvijo najbrže na klobase in na prešiča, ki je ležal na plohu. V svojih pripovedkah in pesmih se je rad na robat način izražal o cerkvenih rečeh, česar ljudje niso posebno radi imeli, toda na kolini pri prešičjih klobasah, se robatosti in kvante tako ne zamerijo.

Iz zaklada njegovih pripovedk mi je ostal v spominu samo odlomek neke kvante, katerega tu navajam za vzgled.

Nek župnik je pokopal mrliča in pel za njega libero. Ker je pa mislil, da ga ljudje ne bodo razumeli, je pel namesto latinske libere sledeče:

»Kmet misli, da libero pojem, pa je ne! Za kmeta je dobro vse, kar je!«

Dotični kmet je pa to slišal in ko je v jeseni župnik prišel k njemu po biro, se je delal, kakor da bi metal z vevnico pšenico v vrečo, pa je samo mahal s prazno vevnico po zraku in zraven pel: Fajmošter misli, da merim pšenico, pa je ne!

Za fajmoštra je dobro vse, kar je!«

Iz tega primera se da sklepati, kakšnega značaja je bila Cenkova muza. Bila je robata in neotesana, ostrina in

obvestil, da ni iz Tripolisa radi slabih zvez nikakih poročil.

Bojkot proti Italijanom.

Iz Frankobroda ob Meni se poroča, da so pričeli nekateri trgovci v Perli že bojkotirati italijansko blago.

Omejena italijanska paroplovba v Turčiji.

Agentu italijanske paroplovne družbe v Pireju je brzogovorno naročeno, da naj ne izdaja vozniških listkov v turška pristanišča, ker je najela laška vlada vse ladje za prevažanje vojakov. Carigrasko italijansko poslanstvo je obvestilo lastnike tistih grških ladij, ki plovejo radi protigrškega bojkota pod italijansko zastavo, da naj ne plovejo pod italijansko zastavo, ker ne more Italija radi tripoličanskega vprašanja več jamčiti za varnost laške zastave. Voditeljem laške kolonije v Carigradu se je uradno naročilo, da naj se pripravijo odpotovati. Italijanskim parnikom orientalskih prog je ukazano, da naj se koncentrirajo v Sirakuzi, ker jih rabi italijanska vlada.

»Società nazionale dei servizi marittimi« ne sprejema od sobote blaga za levantne proge. »Norddeutscher Lloyd« vkrcava laško blago v Genui in dela izborne kupčije. V Carigradu dementirajo poročilo o konfiskaciji italijanskega brzoparnika Regina Margherita. Turški diplomatični krogi sodijo, da Italija paroplovbe v Levantu ni suspendirala, ker rabi ladje za prevažanje vojakov, marveč zato, ker bi v slučaju vojske Turčija lahko laške ladje zaplenila.

Stališče Italije.

V Rim je došel ministrski predsednik Giolitti, ki je konferiral z novim italijanskim carigraskim poslanikom Garronijem. Italijanske politične stranke razven socialistov se vse zavzemajo za vladne načrte. Garroni bo skušal začetkom oktobra Turčijo pregovoriti, da se sporno vprašanje prijateljsko reši in sicer ponudijo Turčiji približno 60 milijonov lir za začasno prepustitev Tripolisa. Italijani samj ne pričakujejo, da bi se Turki kar tako vdali, Italija bo prisiljena s silo nastopiti. To pa šele tedaj stori, ko se sklene francoskonemška maročanska pogodba. Na vsak način pa namerava Italija s silo preprečiti, da bi Turčija vojaško zasedla Tripolis. Italija je naznanila drugim vladam, da bi smatrala vsako opozicijo za neprijaznost. Ne boje se kakega odpora. Trozvezi zampa. Italija se opira na l. 1904. sklenjeno francosko angleško entente, v kateri se je Francoska obvezala, da prepusti Italiji Tripolis, če se Italija ne bo vmešavala v maročansko politiko. V slučaju, da bi se Turčija ne upirala, bi morala imeti Italija v Tripolisu 20.000 mož.

Avstro-Ogrska in tripoličansko vprašanje.

Iz Pariza se poroča, da se diplomati zelo zanimajo, kakšno stališče namerava zavzeti Avstro-Ogrska glede na tripoličansko vprašanje. Splošno se sodi, da naša država Italijanov ne bo ovirala. Iz Pariza se tudi poroča, da se Turki boje resnih posledic, če zasedejo Italijani Tripolis. Angleži proglase najbrže svojo suvereniteto v Egiptu, Avstro-Ogrska pa zasede Sandžak in pri prvi priliki še Albanijo. Pariški krogi sodijo, da Avstro-Ogrska Italiji ne bo dovolila zasesti Tripolisa, če se Italijani ne odpovejo Balkanu. (To so seveda le časnikarske kombinacije.)

vjedljiva, naivna in neopiljena, toda v nji je bilo mnogo krepkega humorja in jedrnatosti. Z eno besedo, bil je pevec našega Kuma v onih časih, ko se je živelo pri nas še pristno naravno življenje in so ljudje prenesli veliko več, kakor pa sedaj.

Priljubljen ravno ni bil Cenko iz Radeč in ljudje ga niso imeli posebno na dobrem glasu. Vendar so ga nekaj časa pogrešali na furovžih, ko ga je zmanjkalo.

Popolnoma drugačen človek je bil Falentov Aleš. To je bil majhen, staričav in pohleven človek, pobožnega zdržanja, kateremu se je pa na obrazu poznalo, da ga včasih rad pije. Njegova stroka so bili pogrebi in sedmine. Kakor hitro je kje človek umrl, se je prikazal z rožnim vencem v roki in čul in molil pri mrliču cele noči, zraven pa seveda tudi pil za potrebo. Kolikor je Cenko preveč jedel, toliko je Aleš preveč pil, za jed mu pa ni bilo toliko. Bil je pa drugače pošten, krščanski človek, ki se je vedno lepo krščansko obnašal. Falentov Aleš je smatral svoje obiske za delo krščanske ljubezni do bližnjega. Sicer se pa mora prižnati, da je večkrat res ljudem ustregel s svojim prihodom.

(Dalej.)

Rusija in Italija.

Italijanska vlada je po svojem pterburškem poslaniku usno izjavila, kakšno stališče zavzema glede na Tripolis. Rusija priznava, da mora čuvati Italija v Tripolisu svoje gospodarske koristi.

Razstava „Katol. društva rokodelskih pomočnikov.“

Marljivo delujoče »Katol. društvo rokodelskih pomočnikov« v Ljubljani je v svojem domu priredilo razstavo, ki je najboljše izpričevalo za to, kako resno izvršuje društvo svojo nalogo: pomagati obrtnemu stanu in ga z izobrazbo dvigati višje in višje. Delovanje takega društva bi moralo biti splošno pripoznano in podpirano in vsi mojstri, katerim je na resnični povzdigi svojega stanu, bi se ga morali okleniti z ljubeznijo. Kdorkoli si bo ogledal razstavo, ki je od pretekle nedelje dalje do 1. oktobra odprta v dvorani društvenega doma v Komenskega ulici, bo zapustil razstavo poln hvale do tako smotrenega dela.

Velika društvena dvorana je bila v nedeljo dopoldne polna k otvoritvi razstave povabljenih gostov, v velikem številu so bili navzoči gg. mojstri in pomočniki. Posebno pa je na vse navzoče vplival številni obisk dostojanstvenikov, ki so s svojo navzočnostjo najlepše izrazili priznanje »Katol. društva rokodelskih pomočnikov«. Dvorana je bila slavnosti primerno okrašena. Po odpetem zboru »Bog blagoslovi pošteno rokodelstvo«, ki ga je izvajal društveni zbor pod vodstvom svojega pevovodje g. Pavla Gorjupa, je stopil na oder zaslužni društveni predsednik g. Al. Stroj, ki je najprej izražal svoje veselje in radost društvnikov, da more prvokrat v »Rokodelskem domu« pozdravljati deželnega predsednika gospoda barona Schwarza, dalje obrtnega referenta deželnega odbora g. dež. odbornika dr. Zajca, vladnega svetnika g. viteza pl. Laschana kot zastopnika ljubljanskega mesta, predsednika trgovske in obrtne zbornice gosp. Iv. Kneza, podpredsednika S. L. S. g. dr. V. Gregoriča in predsednika društva rokodelskih mojstrov gosp. F. Pusta. Zborovalci so spremljali pozdrave z živahnimi živjoklici. V nadaljnjem otvoritvenem govoru se je g. predsednik spominjal prve društvene razstave leta 1905 ob društveni 50letnici ter je povdarjal, da je sedanja razstava sicer manjša, da pa obsega delo štirih poučnih tečajev. Od priprostegega, praktičnega dela do najfinejšega dela je na razstavi zastopana domača obrt. Zahvaljuje se za podporo deželnemu odboru, Katol. tiskovnemu društvu in njegovemu predsedniku g. prelatu A. Kalanu, ki je dovolil za knjigoveshki pouk material društvu ter je zaključil svoj nagovor: Sprejmite to razstavo kot košček kulturnega dela, ki ga izvršuje društvo, katero nudi obrtnemu stanu priliko, da se vedno bolj in bolj izobrazuje. Kritična je doba sedaj za obrtnike, društvo pa stoji obrtniku na strani, da more moderne pridobitve izrabiti v svojo korist, da si pridobi tudi mnogo onega, česar se ni mogel naučiti v šoli. Tako dela društvo v korist naše ožje in tudi širše domovine. V rokodelskih društvih pa se posebno goji tudi hvaležnost. Hvaležno se ob otvoritvi spominjamo velikega zaščitnika obrtnega stanu cesarja Franca Jožefa I., kateremu kliče »Slava!«. Navdušeno so se zborovalci pridružili tej izjavi udanosti do presvitlega cesarja.

Dež. predsednik baron Schwarz je nato ob splošni pozornosti blagovolil izreči laskavo pohvalo društvu delovanju, rekoč, da se je ob tej razstavi z veseljem prepiral, da je društvo kos svojemu nalogi, s strokovno izobrazbo dvigati gmotni položaj svojih članov in s tem čelga obrtnega stanu. Želim društvu delovanju najboljšega uspeha!

Besede g. dež. predsednika so globoko vplivale in upravičeno je izjavil v svoji zahvali g. društveni predsednik: Hvala Vam, gospod baron, za Vaše besede in priznanje. Vaše besede bodo v spodbudo članom, v spodbudo, da bo društvo z božjo pomočjo svoje delo nadaljevalo.

V imenu dežele kranjske je pozdravil otvoritev tako odlične razstave deželni odbornik g. dr. Ivan Zajec. Opozorjal je v svojem nagovoru na delo, ki ga je izvršil deželni odbor, posebno na otvoritev obrtnopospeševalnega urada. Izjavljal je, da bo deželni odbor hvaležen vsem faktorjem, ki delajo na to, da se okrepi srednji stan. Hvaležen je deželni odbor »Katol. društvu rokodelskih pomočnikov«, ker to društvo izvršuje en del tistega dela, ki bi ga dežela morala izvrševati in je društvo rade volje prevzelo to delo na svoje ra-

me. Dežela bo prizadevanja »Kat. društva rokodelskih pomočnikov« v korist obrtnega stanu vedela ceniti. Da raste to društvo v blagor obrtnega stanu, v blagor dežele kranjske in v blagor Avstrije. (Navdušeno odobravanje.)

Svetnik trgovske in obrtne zbornice g. Jernej Ložar je izročil pozdrave deželnega obrtnopospeševalnega zavoda, ki je tudi hvaležen »Katol. društvu rokodelskih pomočnikov«, ki lajša delo obrtnopospeševalnemu zavodu. Treba je zastaviti moči, da se obrt vedno bolj razvija, da se do prihodnje deželne razstave dvigne zaklad, ki je v našem obrtništvu. Najboljši zaklad obrtnišтва pa je, da dobi znanje. Zato bo obrtni pospeševalni zavod podpiral tako stremljenja, ki se ravno v »Kat. društvu rokodelskih pomočnikov« odlično goje.

Predsednik društva rokodelskih mojstrov g. Fran Pust je izrekel v imenu mojstrov zahvalo pomočnikom za delo, ki so ga napravili in strokovnim učiteljem za njihov trud; zahvaljuje se jim, ker vidj napredek obrtnega stanu v tem, da razstava kaže pridnost naših rokodelcev. Naj postanejo pomočniki poštteni mojstri, kot so poštteni pomočniki. Naj gredo zvesto za svojimi mojstri in učitelji.

Po teh pozdravih so si navzoči ogledali res zanimivo razstavo. Bilo je čuti samo hvalo o razstavljenih delih, hvale, ki je bila pošteno zaslužena. Razstava obsega:

I. Knjigoveshki tečaj (učitelj g. Ivan Dežman, poslovodja knjigovestnice Katol. tiskovnega društva). — Knjigoveshke izdelke so razstavili nastopni udeleženci tečaja: Josip pl. Stručič, Franc Tomažič, Avgust Kordin, Iv. Jurak, Anton Ilevšič, Franc Pajk, Fr. Požar, Franc Tešar, Ivan Novak, Alf. Škof, Janko Flegar.

II. Krojaški tečaj (učitelj g. Jernej Ložar, svetnik trgovske in obrtne zbornice). — Risbe in izgotovljene obleke so razstavili ti-le udeleženci tečaja: Franc Može, Ivan Kavčič, Franc Štembal, Ivan Štrus, Jakob Zrimc, Fr. Himmelreich, Ivan Raukar.

III. Črevljarski tečaj (učitelj g. Ivan Pobeška, črevljarski delovodja). — Risbe, vsakovrstna higijenična in praktična obuvala so razstavili nastopni udeleženci tečaja: Blaž Novak, Lovro Zupan, Ivan Legen, Ivan Beden, Josip Balazič, Franc Zupančič, Fr. Drmašija, Franc Pogačnik, Valentin Osiecki. — V posebnem oddelku je razstavil svoje vzorne risbe in črevljarske izdelke, ki vzbujajo občudovanje, učitelj tečaja Ivan Pobeška.

IV. Tečaj za obrtno knjigovodstvo. (Tečaj je vodil gosp. Franc Železnik, učitelj slovenske trg. šole.) Tečaja so se udeleževali mojstri in pomočniki. Za vzgled, kako se je poučevalo v tečaju in kateri uspehi so se dosegli, so razstavili poslovne zapisnike udeleženci tečaja: Ivan Raukar, Rud. Vrančič, Anton Završnik.

Splošni vtis, ki ga naredi razstava v »Rokodelskem domu«, je po mnenju strokovnih izvedencev, da dela, ki so bila izvršena v črevljarskem in krojaškem tečaju, odgovarjajo vsem zahtevam modernega napredka v obrti in da radi tega, ker so tako primerno prirejana za praktično uporabo, zaslužijo vso pozornost, posamezni izdelki naravnost občudovanje. Dela pa, ki so bila izvršena v knjigoveshkem tečaju, pa moramo deloma prištevati že k umetni obrti. Vsaka vezava odgovarja vsebini knjige, in naravnost čuditi se moramo, kako v resnici umetniški okus kaže vezava zgodovinskih in leposlovnih knjig, kakor zlasti še vezava knjig, ki se rabijo pri bogoslužnih opravilih. Ponosni smemo biti na to, da je tako krasno napredovala naša domača, slovenska obrt. Vsa čast gg. strokovnim učiteljem, g. Iv. Pobeška, g. J. Ložarju in zlasti še g. Iv. Dežmanu.

Pričakujemo, da si občinstvo v velikem številu ogleda to res zanimivo razstavo, ki daje tako lep vpogled v vedno bolj se razvijajoče kulturno socialno delo »Katol. društva rokodelskih pomočnikov«. Razstava je otvorena vsak dan od 9. do 12. ure dopoldne in od 3. do 6. ure popoldne. Ljubljanski gg. mojstri in rokodelski pomočniki, posebno Vi vsi prihitite ogledat si to razstavo, ki bo marsikomu govorila, naj se pridruži delu, ki se izvršuje v korist obrtnega stanu v »Rokodelskem domu«.

Somišljeniki — zahtevajte v gostilnah — računske listke „Slovenske Straže!“ Naročajo se v pisarni „Slovenske Straže“ v Ljubljani.

Katastrofa francoske bojne ladje „Liberte“

Toulon, 26. septembra. Požar na krovu bojne ladje »Liberte« je nastal bržkone vsled nepazljivosti nekaterih pijanih mornarjev. Spočetka je bilo videti, da bo ogenj pogasil moštvo samo, zlasti še, ker so pri gašenju pomagale sosednje ladje, med njimi bojna ladja »Republique«. Nenadoma pa se je vnel mostič, pod katerim je bila zaloga smodnika, in nekaj minut kasneje je zletel zadnji del ladje med groznim pokom v zrak. Detonacijo so čuli po vsem Toulonu, da so ljudje v veliki paniki hiteli iz hiš. Medtem se je požar zelo hitro širil. Mrtvih se čeni 300 do 400 oseb. Skoro vsi častniki ladje so med ubitimi. Vsled eksplozije je bila poškodovana tudi ladja »Republique«, na kateri je istotako pričelo goreti, a so ogenj pogasili. Tudi druge ladje so bile poškodovane. Iz prostorov za stroje so izvlekli grozno razmesarjena trupla. Med družinami mornarjev, ki stanujejo večinoma v Toulonu, vlada grozno razburjenje.

Pariz, 26. septembra. Z ladje »Liberte« se je rešilo 200 mornarjev. 45 mož so prepeljali ranjene na kopno. Mrtvecev je nad 300. Nekatera trupla so tako razmesarjena, da jih ni mogoče spoznati. Ko je mornariški minister Delcasse zvedel o katastrofi, se je odpeljal s posebnim vlakom v Pariz.

Pariz, 26. septembra. Bojno ladjo »Liberte« so spustili v vodo leta 1905. Škoda se čeni na 60 milijonov frankov, zlasti še, ker bo treba na stotine osebam plačati odškodnino.

Toulon, 26. septembra. Oklopnica »Republique« je tako močno poškodovana, da so jo morali takoj odpeljati v popravilnico.

Toulon, 26. septembra. Močno je poškodovana tudi ladja »Democratique«. Ubityh je bilo na tej ladji 20, ranjenih pa 50 mož.

Pariz, 26. septembra. »Liberte« je stala 40.000.000 frankov. Ker bodo skrbeli tudi za svoje ponesrečenih, cenijo škodo na 60.000.000 frankov.

Toulon, 26. septembra. Na linijski ladji »Vérité« je eksplodiral včeraj zjutraj mali parni kotel. En mehanik je nevarno opečen.

Toulon, 26. septembra. Na »Libertie« je izbruhnil požar ob 5. uri zjutraj. Dasi so pričeli takoj gasiti, se je požar strašno hitro širil. Sledilo je pet eksplozij, nakar se je ladja razletela in se nagnila na stran. Ladja izgleda, kakor da bi bila prerezana v dva dela. Na ladji nahajajoči se mornarji so bili vrženi v zrak in so padli mrtvi v morje nazaj.

Toulon, 26. septembra. Ko je pričelo na »Libertie« goreti, so štirikrat ustrelili na pomoč. Vse ladje so odposlale rešilne čolne.

Toulon, 26. septembra. Od posadke »Liberte« pogrešajo 350 mož, na sosednjih ladjah pa 100.

Toulon, 26. septembra. Rešili so 230 mornarjev. Ranjenec je 45. Mrličev so potegnili iz morja 300. Mornariški minister je odpotoval v Toulon in je pooblaščen, da skrbi za svoje ponesrečencev in za ranjene.

Pariz, 26. septembra. Toulonski mornariški prefekt poroča, da se je javilo včeraj ob 10. uri dopoldne od posadke ponesrečene ladje »Liberte« 274 mož.

PREISKAVA PROTI POŠTNIM USLUŽBENCEM.

Kakor je znano, se je zadnjih socialnodemokratskih demonstracij na Dunaju udeležilo blizu 500 poštних uslužbencev v uniformi. Kakor poročajo z Dunaja, je uvedla poštna direkcija strogo preiskavo proti vsem pošt-nim uslužbencem.

DVOBOJ DR. TOMAŠIČA.

Vešči o dvoboju dr. Tomašiča se ne potrjujejo, ker one štiri osebe, ki so bile v časnikih imenovane kot sekundanti dr. Tomašiča in dr. Legradija izjavljajo, da jim dosedaj še nihče ni poveril mandata v tej stvari.

NEMŠKA NASILJA PROTI ČEHOM NA DUNAJU.

Načelnik skupnega državnozbornskega češkega kluba, profesor Fiedler, se je obrnil na ministrskega predsednika barona Gautscha za posredovanje proti nasilstvu dunajskega magistrata, ki je ukazal zapreti tri zasebne češke šole Komenskijevega društva. Z ozirom na to nasilstvo je tudi »osl. dr. Skarda, kot predsednik zveze čeških deželnih poslancev poslal Gautschu sledečo brzogovorko: »V Pragi in po vsej Češki je nastalo veliko razburjenje, ker je bila zapečatena Komenskijeva šola v 3. dunajskem okraju, ki je obstojala že 5 let. Proti češkemu šolstvu

naprjeno sovražno stališče more imeti za ves politični položaj nedogledne posledice. Zaradi tega prosim vašo ekscelenco za pravno varstvo ogroženemu češkemu šolstvu. — V Zački je govoril na nekem shodu poslanec profesor Hraskey o prihodnjem državnozbornem zasedanju ter je izjavil med drugim, da bo češka delegacija zavzela v državnem zboru napram baronu Gautschu stališče, kakršnega je vlada s svojim postopanjem pripravila vnaprej. Dejstvo, da so zaprli češke šole na Dunaju, nikakor ne more to razmerje do vlade zboljšati. Poslanec Baxa pa je izjavil, da je ta čin udarec vsej češki delegaciji v trenutku, ko poizkuša češka delegacija državnega zbora sodelovati pri mirnem delu. Češki deželni poslanci ne bodo pri sedanjih pogajanjih odnehal od svojega kardinalnega programa o nedeljivosti dežele in enakopravnosti češkega jezika po vsej Češki. Zadnje državnozbornske volitve so se vršile v znamenju boja proti vladnemu sistemu. Kot pa kaže slučaj dunajskih čeških šol, se Čehom sovražni sistem ni spremenil. Shod je poslal ministrskemu predsedniku Gautschu brzojavko, v kateri se zahteva, naj upliava, da se otvorijo dunajske češke šole.

Dnevne novice.

+ Liberalna politika in deželni odbor. V seji deželnega odbora je dr. Zajc kot zdravstveni referent poročal o razmerah v deželnih bolnici, ki so popolnoma urejene, tako da danes deželna bolnica ustreza vsem zahtevam, ki se morejo staviti do moderne bolnice. Pri tem je dr. Zajc prijel dr. Tavčarja zaradi brezvestnih laži, ki jih trosi liberalno časopisje o deželnih bolnici. Razširjenje takih laži more škodovati le bolnikom. Ker je dr. Tavčar kot deželni odbornik sodegovoren za deželno gospodarstvo, apelira nanj, naj ustavi tako pisanje po liberalnih redakcijah. — Dr. Tavčar odgovori, da on obsoja tako pisanje in da je v nekem slučaju že prijel uredništvo, ki je moralo napade ustaviti. Sicer neče biti odgovoren za pisavo »Slovenskega Naroda«, ampak obljubi, da bo storil svoje, da se taki neopravičeni napadi več ne bodo ponavljali.

+ Državni zbor. Včeraj so bila razposlana poslancem vabila k seji poslanske zbornice, ki bode v četrtek dne 5. oktobra. Na dnevnem redu je načrt novega poslovnika.

+ Oudne sanje se vlačijo po glavah liberalnih urednikov. Ker so tuptam pri občinskih volitvah zmagali liberalci, pišejo različne večalimenj brez miselne članke. Posebno Ribnikarjev žurnal je jako iznajdljiv v tem oziru. Pravi: S. L. S. zmaguje v trgih, na kmetih pa propada. Pa kmalu se bodo tudi po trgih zavedli, medtem ko S. L. S. na kmetih že poražena, in ko še padejo trgi, bo popolnoma za vse večne čase ubita. Čemu se neki Ribnikar tako z logiko muči, ki mu je bila odnekaj tuja? Novi občinski volivni red je volivno pravico zelo razširil, prijatelj, vidiš, v tem grmu tiči zajec. Tako ni čuda, da ponekod tudi liberalci zmagujejo. In če se vpošteva, po kolikih občinah je zmagala S. L. S., se kmalu pride do rezultata, da liberalci nazadujejo, ne pa napredujejo. Saj vemo, kako je, če liberalni listi vpijejo, da zmagujejo. Malo počakajte, pa bomo lahko natančno prešteli, koliko je občin naših in koliko je liberalnih, pa bomo potem primerjali, kako je bilo preje. Takrat bo pravi čas, da bo Ribnikar odprl oči in si ogledal — ruine liberalne stranke. Potrpljenje je božja last, prijatelj Ribnikar.

+ Kakšno stališče bodo zavzeli »klerikalni« poslanci glede državne obrtne šole v Ljubljani, vprašuje »Slovenski Narod«. Sedaj ko je Hribar stvar pošteno zavozil, se pa liberalci obračajo na naše poslance. Ko je Hribar svoj čas sklenil z Bilinskim oni nesrečni in nerodni dogovor glede te šole, ni poslancev S. L. S. niti najmenj upošteval, jih smatral za quantité negligible in sploh ni maral, da bi kdo drugi kakor on imel pri tem kaj govoriti. Zato si je tudi On sam prilasčeval vse zasluge. Zdaj pa, ko je šola sezidana s tistim potršnim posojilom, **katero je vlada drugim mestom odpisala** in bi ga bila brez dvoma tudi Ljubljani, ko je vrhtega proračun za več kot 400.000 K prekoračen, ker je Hribar šolo sezidal na tako izvrstnem svetu, da se je fundament podiral, in ko je se pokazalo, da je z vlado sklenil tako modro pogodbo, da bi moralo mesto še za notranjo opravo skrbeti in vsako leto brošiti blizu 50.000 K za vzdrževanje, **zdaj naj bi poslanci S. L. S. Hribarjevo vzor-delo iz blata izvlekli!** Liberalci so res čudni tiči; na eni strani nas psujejo, na drugi pa naj popravljamo njihove kozle. Dr. Triller naj ju-

tri na shodu le ne bo preveč aroganten in naj »klerikalce« pustj lepo v miru, če noče stvarj se bolj pokvariti. Če je Hribar neumno postopal, primite njegaj, če je pa pametno in je vsega le vlada kriva, kakor vi pravite, pa se z vlado zmenite. Kravjo kupčijo z vlado ste vi sklenili, c. kr. obrtna šola je bila vladni »dar« narodnonapredni stranki za to, ker sta Hribar in Ploj poslancem S. L. S. za časa obstrukcije v hrbet padla. Zgodilo se je pa liberalni stranki to, kar se navadno izdajalcu, da ga namreč tisti, kateremu se je podal, še opehari. Vse po zasluženju!

— Nadškof dr. Stadler se je podal za dva meseca na morje, da si okrepča zdravje.

— Soc. demokratska zadruga na Viču v konkurzu Čuje se, da je prišla v konkurz soc. demokratska zadruga mizarjev, ki so si bili na Glincah pred par leti postavili prostorno delavnico in jo opremili z različnimi stroji za mizarstvo. Zdaj bo najbrž vse delo ustavljeno. Ubogi sociji! Radovedni smo, če jim bo Kristan, ki si v Šiški stavi vilo in ki ima naše socije posebno pri srcu, tudi zdaj pomagal iz neljube zagate. Nekaj tukajšnjih mojstrov bo tudi občutlo posledice neljubega konkurza. — Današnji uradni list že razglaja konkurz. C. kr. deželnosodni svetnik dr. Jakob Toplak se postavlja za konkurznega komisarja, gospod dr. Makso Pirc, odvetnik v Ljubljani, pa za začasnega upravnika mase.

— Widmerjev polet. Mladi tržaški aviatik Ivan Widmer je nameraval poleteti v nedeljo iz Benetk v Trst na svojem novem Bleriotovem enokrovniku, ki ga goni motor »Gnome« 50 HP. ter si priboriti razpisano nagrado tržaškega mesta v znesku 5000 K. Radi viharja, ki je vladal sredi morja, se pa ni dvignil in odložil polet na prihodni dan. V ponedeljek je odletel od širokega prostora pred hotelom Excelsior na Lidu ob 5. uri popoldne. Toda veter in mrak, ki je zagrinjal polagoma obzorje je povzročil, da je zgrešil zračno črto. Po dvehurnem letanju je dospel v Tržič in se spustil ob sedmi uri pri ladjedelnici brez nezgode na zemljo. Widmer namerava prileteti v torek zjutraj iz Tržiča v Trst.

— Najden mrtlič v Blejskem jezeru. Minulo soboto so potegnili iz Blejskega jezera pred Luizinimi toplicami vtopljenca, ki je ležal že nad teden dni v jezeru. Mrtvec je l. 1873. v Ljubljani rojeni izvošček Ferdinand Pirc, ki je služil kot kočijaž na Bledu, a pustil službo 13. m. m. Pirc je bil močno vdan pijači in je najbrže v pijanosti padel v jezero in utonil.

— Ubil se je 19letni posestnikov sin Lovrenc Bizilj iz Pogleda, občina Moravče. Padel je 19. t. m. z oreha in bil takoj mrtev.

— Imenovanje pri pošti. Za višjega poštneega kontrolorja v Pulju je imenovan oskrbnik v Rovinju Giuseppe Pollan.

— Gosp. Fran Borštnar, adjunkt juž. žel., je bil v sobotnem »Slovencu« pomotoma naveden med neodvisnimi kandidati v šišenski občinski svet, kar resnici na ljubo popravljamo. Mesto njega je kandidiral gosp. Václav Holeček, strojevodja v pok.

— Odlikovanja v politični službi. Uradni list poroča, da so bili odlikovani kamniški okrajni glavar Ivan Kresse z viteškim križcem Franc Jožefovega reda, z zlatim zaslužnim križcem s krono pa okrajna komisarja Pavel Svetec v Litiji in dr. Franc Vončina v Ljubljani.

— Odprava računskih podčastnikov. Stotniki se bodo brez vsakega dvoma zelo razveselili, ker nameravajo v naši armadi odvzeti stotnikom administrativne posle in uvesti po nemškem vzorcu bataljonske plačilne mojstre. Odpraviti nameravajo pri stotnikih računске podčastnike. Stotniki bojo odselej zgolj izobrazili svoje vojake. Vsak bataljon pa dobi enega gažista, ki bo vodil administrativne posle.

— Smrtna kosa. Z Viča nam poročajo: Včeraj je umrl previden s svetinimi zakramenti Anton Pančec po domače Matevž, eden najboljših stoječih posestnikov na Viču. Bil je dober gospodar in veren katoličan. Naj počiva v miru. Spoštovani njegovi obitelji naše najsrečnejše sožalje!

— Umrl je v Materiji g. Vilibald Zupančič, uradnik, c. kr. poročnik a. d.

— Kočo na Golci je zatvorilo S. P. D. dne 25. septembra 1911.

Kolera v Italiji. Od 27. avgusta do 2. septembra je po uradnih poročilih obolelo v Italiji na kolero 1463 oseb, umrlo jih je pa 642, od 3. do 9. septembra je obolelo na kolero 1374, umrlo pa 518 oseb. Od začetka epidemije (1. junija) je obolelo na kolero v Italiji 12.400, umrlo pa 4685 oseb (37,7%). Okužena ni zgolj južna Italija, marveč tudi srednje

in zgornje italijanske province, in sicer: Genua, Alessandria, Bergamo, Ferrara, Lucca, Livorno, Massa, Milan, Firenze, Padua in Benečansko.

Telefonska in brzojavna poročila.

ITALIJA GRE V TRIPOLIS.

Dunaj, 26. septembra. Na tukajšnji borzi so vsled vesti iz Italije in Turčije **kurzi padli**, in sicer tobačne akcije za 22 K, turške srečke za 19 K in orientsko-železniške za 12 K.

Rim, 26. septembra. Včeraj se je zbral min. svet pod predsedstvom min. predsednika Giolittija. Vsak član kabineta je izrazil svoje mnenje glede tripoliške ekspedicije. Finančni minister je izjavil, da finančna sredstva države tako akcijo dopuščajo. Posojila ne bo treba najeti nobenega, če bi pa narastli kakšni izvanredni stroški, se bodo pokrili z ostanki prebitkov iz prejšnjih budgetov.

Rim, 26. septembra. Danes se je vršil daljši pogovor med tukajšnjim turškim poslanikom in ministrom za zunanje zadeve di San Giuliano. Turški poslanik je izjavil, da **želi turška vlada vsa pereča vprašanja s Turčijo na prijateljski način poravnati.** Di San Giuliano je izjavil, da se Italija svojim pravicam na Tripolis na noben način ne more odpovedati, da pa želi, da **prjateljstvo s Turčijo ohrani.**

Rim, 26. septembra. Od oficijozne strani se poroča: **Ekspedicija v Tripolis je sklenjena stvar.** Italija je kolikor je mogla velikodušno postopala nasproti Turčiji, a nadaljnjih provokacij (!) ne more več mirno prenašati. Merodajni faktorji so spoznali resnost položaja in bodo, kakor se zdaj z vso gotovostjo trdi, postopali z vso energijo.

Rim, 26. septembra. Vlada je poslala vsem prefektom odredbo, v kateri jih opozarja, da imajo nasproti časopisju z vso ostrostjo uporabljati določbe § 107. kazenskega zakona, ki se tiče izdajanja vojaških tajnosti.

Messina, 26. septembra. Včeraj je došla semkaj bojna ladja »Garibaldi« in izobesila zastavo kontreadmirala Thaon de Revel. Splošen glas je, da se bodo tukaj koncentrirale vse čete, pripravljene za ekspedicijo v Tripolis. Poveljnik tukajšnjega armadnega zbora general Marini je vizitiral vse vojaštvo in utrdbe. Ladje ukrcujejo premog.

Messina, 26. septembra. Danes so se vkrcali vsi admiralji, ki poveljujejo prvo in drugo eskadro. **Vse brodogeje se koncentruje med Augusto in Sirakuzom.** Ko bo vse brodogeje zbrano, pripelje ladja »Vettor Pisani« iz Brindisija vojvodo Abruškega, ki bo prevzel vrhovno poveljstvo nad tripoliško ekspedicijo.

Malta, 26. septembra. Tukaj so dne 24. t. m. videli pluti mimo laško bojno ladjo 25. t. m. pa so videli dve laški križarki, ki sta pluli v smeri proti Tripolisu.

Rim, 26. septembra. Vlada je dozdaj rekvirirala 40 parnikov od »Lloyd Sabauda« in »Società Nazionale dei servizi marittimi«.

Rim, 26. septembra. Vse zveze parnikov s Turčijo so prekinjene.

Tripolis, 26. septembra. K laškemu konzulu Galli je šla deputacija laške kolonije prosit ga varstva zoper grožnje turškega odbora »Za edinost in napredek«. Prosila ga je, da bi zahteval od svoje vlade ladij, da morejo zbežati. Množica Lahe insultira. Shodi po mošejah so vednolaj številni.

Carigrad, 26. septembra. Vladni brzojavni urad dementira vesti, da so Italijani v Tripolisu v nevarnosti. V Tripolisu vlada popoln mir in je upati, da se bo tudi v prihodnje ohranil. Vladni krogi upajo, da se bodo nastale težkoče poravnale in da se bodo laški trgovski interesi mogli razviti tako, kakor je po obstoječih pogodbah zajamčeno.

Carigrad, 26. septembra. V nedeljo ponoči je 150 turških odličnjakov iz Tripolisa velikemu vezirju brzojavilo, da bodo Tripolitanji sami poskrbeli za obrambo dežele, ako jih bo vlada pustila na cedilu. Nato je veliki vezir odgovoril, da bo vlada za obrambo dežele vse potrebno ukrenila. Baje je nato vojno ministrstvo predlagalo, naj se odpošlje v Tripolis 12.000 moč in dve bateriji. Baje je tudi ves 1. armadni zbor dobil povelje, da se pripravi. Danes se ima na »Plevni« vkrcati prvi polk, namenjen v Tripolis. V mladoturških krogih vlada velika razburjenost proti Italiji, vendar pa je vlada izdala stroge odredbe, da se vse opusti, kar bi moglo Italijo razdražiti.

Pariz, 26. septembra. Po vesteh, ki jih dobiva francosko zunanje ministrstvo, ni laško brodogeje dozdaj še odplulo iz Sicilije in tudi vkrcavanje moštva se vrši nekako počasi. Iz tega se sklepa, da se bo tripoliška ekspedicija izvršila šele, ko se bo med francosko in Nemčijo definitivno sklenil sporazum

glede Maroka, ako se preje spor ne poravnava med Italijo in Turčijo mirnim potom, za kar se posebno prizadeva nemška diplomacija. V slučaju vojske se bodo Lah i izkrcali v Barki.

Bologna, 26. septembra. Tu se je zbralo parlamentarno zastopstvo socialne demokracije. 5 poslancev je opravilo svojo odsotnost. Seja je bila jako burna. **Ireves, Torati in Bissolati so obsojali namero generalnega štrajka.** Izvajali so: Italija gre v Tripolis; vsak odpor proti temu bi bil absurden in bi proletariatu prinesel le nelzmerno škodo. Končni sklep parlamentarne grupe še ni znan, splošno se pa sodi, da se bo glasil proti generalnemu štrajku.

KOLERA PRI REKI.

Reka, 26. septembra. V kužni baraki je umrl na Trsatu 35 let stari potnik Zvonimir Dobrila. V nedeljo sta v Dragi oboleli dve osebi na sumljivih znakih kolere: 55 let stara Jovana Šikic in 11 mesečno dete Svetoslava Kos. Od 17. t. m. do danes je obolelo na sumljivih znakih v Dragi 16 oseb, 9 oseb je pa umrlo.

EKSPLOZIJA FRANCOSKE LADJE.

Nov požar.

Pariz, 26. septembra. Število vsled eksplozije na ladji »Liberté« ranjenih pomorščakov se ceni na 400. Časopisje zahteva najstrožjo preiskavo. Mornariški prefekt je izjavil, da se je eksplozija zgodila vsled samovnetja (?). **Danes je izbruhnil požar na ladji »Patricie«.** Požar je bil zlobno zaneten in so ga takoj pogasili. Množe se glasovi, da so ta dejanja čin revolucionarne socialne demokracije.

Ljubljanske novice.

Ij Somišljeniki! Do prihodnjega ponedeljka so razporeženi imeniki za deželnozbornske volitve na magistratu od 8. do 12. dopoldne in od 3. do 6. ure popoldne. **Vsak naj se prepriča, ali je vpisan in ali je pravilno vpisan!** Radi reklamacij se obračajte na tajništvo S. L. S., Miklošičeva cesta 6.

Ij Gg. obrtnike opozarjamo na našnje poročilo o razstavi v »Rokodelskem domu«. Naj bi številni obisk priča o stanovski zavesti našega obrtništva.

Ij »Pred porotniki«, krasno Rosegerjevo igro, ki jo je predelal za slovenske razmere F. S. Finžgar, uprizori v nedeljo, 1. oktobra, ob pol 8. uri zvečer »Ljudski oder«. Vstopnice se bodo dobivale v predprodaji v »Katoliški bukvarni« od srede naprej. Igra sama je krasna, ima nešteto pretresljivih scen, uprav fenomenalen konec in tudi dokaj prizorov, kjer se bo občinstvo pošteno nasmejalo. Že danes opozarjamo na to prireditve.

Ij Moški zbor »Ljubljane« ima jutri ob 8. uri zvečer vajo. Gg. pevci, pridite polnoštevilno.

Ij O umoru knjigovodje Šibenika so bile včeraj dopoldne razširjene po mestu vesti, da je osumljen g. Heribert Mahr in da je že aretiran. G. Mahr se je pa včeraj zvečer mirno sprehajal po mestu in pravil znancom, da je bil pač na počitnicah v domačjski okolici, da pa ni bil pozvan radi Šibenika niti na policijo niti na sodišče in da je v onem času, ko je Šibenik bil napaden, bil v krogu svoje rodbine in ima s tem zadosten alibi. — Konflikta v kavarni »Leon« ni imel on, ampak sin zdravniška dr. Mahra. Iz tega konflikta je nastalo sumničenje proti g. Heribertu Mahru. On da je poznal Šibenika le po videzu. Dotično gospodično, o kateri se je te dni toliko govorilo, niti ne pozna. O umoru se širijo po mestu najrazličnejše vesti. Tako se govori, da je na ta način in s takim orodjem kot Šibenik, bil v teku petih let že četrti človek v ljubljanski okolici ubit. Danes so se pričele širiti vesti, da je Šibenik vasaoval in da je ubijalec nek fant. — Danes popoldne je bil g. Heribert Mahr povabljen k preiskovalnemu sodniku in zaslišan.

Ij K vprašanju znižanja klavniških pristojbin. Vsled večstranske izpodbi se je posvetovalni svet, ki je dodeljen za začasno oskrbovanje občinskih opravil mesta Ljubljane postavljemu c. kr. deželne vlade svetniku, pod predsedstvom slednjega posvetoval v eni zadnjih sej o vprašanju eventualnega znižanja klavniških pristojbin v mestni klavnici na polovico določenih zneskov. Po temeljitnem posvetoovanju sproženih odredb, ki naj bi skupno s za 50% znižanimi tovarnimi tarifi na prodaj c. kr. državne železnice, katerih je pričakovati za slučaj znižanja klavniških pristojbin, se je vendar posvetovalni svet zedinil v naziranju, da nameravanega uspeha po tej poti ne bi bilo možno doseči. Nasprotno pa bi znižanje klavniških pristojbin na polovico

Konfekcijska trgovina A. Lukič

Ljubljana, Pred škofijo 19

priloga svojo

velikansko zalogo zgotovljenih oblek po naj-
novejšem kroju za gospode, dečke in otroke.

Najnovejše v
konfekciji za dame in deklice.

Solidna in točna potrežba.

Najnižje cene.

značilo za mestno občino prav občutno
izgubo proračunjenih dohodkov. Klav-
niške pristojbine znašajo za eno veliko
govedo, ki pride za aprovizacijo glavno
v poštov: klavnine 4 K, hlevnine od ko-
mada na dan 20 vin. in pristojbine za
porabo tehtnice 40 vin. Za en komad
goveje živine plačati je teda jv slučaju,
da stoji tri dni v hlevu, kar pa se le
izjemoma dogaja, na klavniških pristoj-
binah skupno 5 K. Glede dovoza klavne
živine po državnih železnicah, pri kate-
rih bi se moglo doseči znižanje trans-
portnih tarifov za slučaj znižanja klav-
niških pristojbin, pridejo v Ljubljani
pač le proge v upravi c. kr. državnih že-
leznic stoječe dolenjske železnice v po-
štev. Na tej železnici znašajo tovarne
pristojbine za en vagon (za šest komad-
ov goveje živine) od 5 K 71 vin. (Gro-
suplje), 14 K 69 vin. (Trebnje), 15 K
50 vin. (Ribnica), 18 K 97 vin. (Novo me-
sto) in 19 K 18 vin. (Kočevje); tedaj od-
pade na en komad goveje živine 95 vin.,
odnosno 2 K 45 vin., odnosno 2 K 58 vin.,
odnosno 3 K 16 vin., odnosno 3 K 20 vin.
Skupni troški klavniških in transport-
nih pristojbin znašajo tedaj za eno go-
vedo 5 K 95 vin., odnosno 7 K 45 vin., od-
nosno 7 K 58 vin., odnosno 8 K 16 vin.,
odnosno 8 K 20 vin.; pri znižanju teh
pristojbin na polovico tedaj 2 K 98 vin.,
odnosno 3 K 73 vin., odnosno 3 K 79 vin.,
odnosno 4 K 08 vin., odnosno 4 K 10 vin.
za en komad goveje živine. V detajlni
prodaji, ako se teža posameznega go-
veda računa le na 200 kg, moglo bi te-
daj to znižati ceno za 1 K 49 vin. do 2 K
05 vinarja za kilogram. To so pa tako
minimalni zneski, da je brez vsakega
predsodka mogoče trditi, da bi nikakor
ne prišli konsumentom v korist, to pa
tem manj, ker se v detajlni prodaji ve-
činoma kupujejo množine mesa pod en
kilogram teže. Slično je tudi razmerje
glede telet in prešičev. Nasprotno pa bi
znižanje klavniških pristojbin na polo-
vico za mestno občino le za ostale me-
sece tega leta pomenilo izgubo več kot
8000 K.

Ij **Zvit slepar.** Včeraj popoldne oko-
li 3. ure je pred »Unionom« nek mož z
dežele čakal na poslanca Žitnika, da bi
ga prosil pomoči v neki zadevi. Temu
možu se približa čedno oblečen človek
in ga vpraša česa želi. Ko mu mož od-
krije svoje »bolečine«, reče mu gospo-
ski »prijatelj«, da je Žitnikov pisar in
da bode že vse potrebno ukrenil, ako
mu izplača 10 K za koleke itd. Mož z de-
žele skoraj vesel seže v žep in izroči
10 K zvitemu sleparju, ki jo je pobrisal
skozi vežo.

Ij **Z oreha padel.** Danes zjutraj je
splezal na Poljanskem nasipu 13 letni
šolski učenec Emil Plut na oreh. Ko je
bil že kakih šest metrov visoko, mu je
spodrsnilo, vsled česar je deček padel
na tla, si izbil pri tem dva sprednja
zoba in se na spodnji čelusti tako po-
škodoval, da so ga morali z rešilnim vo-
zom prepeljati v deželno bolnišnico.

Štajerske novice.

š **Moža hotela zastrupiti.** Od mari-
borske porote se nam poroča: V pone-
deljek dne 25. t. m. sta stala pred ma-
riborskim porotnim sodiščem Ana Ro-
kavec in J. Ganser, obtožena poskuše-
nega umora in zakonolomstva. Ana Ro-
kavec je bila osumljena, da je svojemu
možu primešala v jedila arzenika in le
slučajno je pripisovati, da je mož ubežal
smrti. Porotniki so Ana Rokavec eno-

glasno proglasili za krivo prestopka po-
skušenega umora, sodišče jo je pa obso-
dilo na 6 let težke ječe s postom. J.
Ganserja so porotniki spoznali z 9 gla-
sovi krivim, da je on preskrbel Ani Ro-
kavec arzenika z namenom, da ona za-
strupi svojega moža. Obsojen je bil na
tri leta težke ječe. Oba obtoženca sta,
dasiravno v najožjem svaštvu, tudi bila
obdolžena prešestovanja. Mučen je bil
prizor, ko je žena obsojenca, ki je bila
navzoča kot priča v dvorani, omedlela.
Mož obsojene Rokavec je bil tudi nav-
zoč in se je končno še pomenkoval s
svojo nezvesto, sedaj obsojeno ženo.

Zahvala.

Ob prebitki izgubi naše predobre
in nepozabne soproge, oziroma ma-
tere, sestre in tete

Amalije Srebotnjak

se zahvaljujemo vsem soročnikom, pri-
jateljem in znanec ter pred. duhov-
ščini, ki so blagovolili spremiti ranjko
na poti v večnost. Posebno pa se
zahvaljujemo gg. Oblakovi, Andrej-
čičevi, Premrljovi in Jakšetovi za njih
do zadnje ure ranjki izkazano na-
klonjenost.

Kandija, dne 25. septembra 1911.

Žalujoča rodbina Srebotnjak.

TRŽNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 26. septembra.

Pšenica za oktober 1911	11.88
Pšenica za april 1912	12.15
Oves za oktober 1911	9.43
Koruza za maj 1912	8.46
Efektiv zdržno.	

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306.2 m, sred. zračni tlak 736.0 mm

D	Cas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm	Tempe- ratura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Pada- vina v 24 urah v mm
25	9. zveč.	737.0	15.0	sl. jzvh.	oblačno	
26	7. zjut.	39.2	12.2	brezvelr.	del. jasno	0.0
	2. pop.	40.1	16.8	sl. jug.	oblačno	
Srednja včerajšnja temp. 15.5° norm. 13.5°						

Proda se nova

pritlična hiša

v predmestju Ljubljane. Pri hiši je
okoli 300 sežnjev sveta. Cena 9400 K.
Naslov pove upravništvo »Slovenca«

Za slabokrvne in prebolele

je zdravniško priporočano
črno Dalmatinsko vino
najboljše sredstvo
4 steklenice (5 kg) franko K 4.50

BR. NOVAKOVIC, Ljubljana.

ŽIMA

morska trava, peresa za pohištvo kakor tudi vsi
tozadevni predmeti se dobe pri Štefanu Nagy,
trgovina z železnino, Ljubljana Vodnikov trg,
št. 5.

Adolf in Filipina Petrin naznanjata vsem prijateljem in
znanec žalostno vest, da je njih preblaga in iskrenoljubljena mati,
gospa

Helena Petrin

hišna posestnica

danes po dolgotrajni bolezni, previdena s svetotajstvi za umirajoče,
mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb predrage ranjce se vrši v sredo 27. t. m. ob 4. uri po-
poldne iz hiše žalosti, Hrenova ulica 8, na pokopališče pri sv. Križu.

Rajna se priporoča v blag spomin in molitev.

Ljubljana, dne 25. septembra 1911.

2890

Prvi slovenski pogrebni zavod, Ljubljana.

Izjava.

Podpisani potrjuje, da smo kupili
patentovan prižigalnik in ugasovalnik
za sveče, ter smo z njim jako zado-
voljni, ker se sveče nič ne pokvarijo.
Priporočam tvrdko **A. Ivanc v Ljub-**
ljani vsem cerkvam za nakup enakega
orodja.

J. Aubl,

cerkvenik šenklaški.

2872

Hiša in zemljišče
v Domžalah je na prodaj.
Kje, se izve pri upravništvu »Slovenca«.

Mladenič

iz poštene hiše in z dobrimi spričevali
želi službo cerkovnika.

Starost 26 let. — Naslov pove upravništvo
»Slovenca«.

Učenko

s primerno šolsko izobrazbo se sprejme v
c. kr. glavni tobačni zalogi blizu Ljubljane.

Več se izve pri upravi »Slovenca«.

2887 3 2875

Prodaja lesa.

V gozdu, ki je v upravi nadžupnijske nadarbine na La-
škem, se bo v obsegu 6.5 ha lesa prodalo potom pismenih
ponudb, mehkega približno 1053 m³, trdega pa 1704 m³. Pismene
ponudbe je poslati zadnji čas do 2. oktobra na c. kr. gozdni
inšpektorat v Celju. Ponudbi je priložiti tudi vadij v znesku
10% od ponujene cene. Pogoji, pod katerimi se les proda, se
zvedo ali v nadžupnijskem uradu na Laškem ali pa pri c. kr.
okrajnem gozdnem inšpektoratu v Celju.

Nadžupnijski urad na Laškem, 25. septembra 1911.

Oglas.

V petek 29. septembra ob 10. uri dopoldne bo
pri c. kr. okrajnem sodišču v Ljubljani v sobi št. 16

dražba posestva na Tržaški cesti

last Karla Megliča, sestojee iz hiše št. 51 in gospo-
darskih poslopij, nadalje iz vrta in travnikov, ob
Tržaški cesti ležečih. Hiša je sodno cenjena na
6314 K, ostala zemljišča pa na 48.178 K, skupaj na
54.492 K. Najmanjši ponudek znaša 35.276 K.